

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Humanitaar- ja sotsiaalsainete õpetamine põhikoolis õppekava

Ivo Mattus

**GÜMNAASIUMIÕPETAJATE ARUSAAMAD AKADEEMILISEST
PETTURLUSEST JA SELLE ENNETAMISEST**

bakalaureusetöö

Juhendaja: Marvi Remmik (PhD)

Läbiv pealkiri: Akadeemiline petturlus

KAITSMISELE LUBATUD

Juhendaja: Marvi Remmik (PhD)

.....
(allkiri ja kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees: Hasso Kukemelk (PhD)

.....
(allkiri ja kuupäev)

Tartu 2016

Resüme

Mitmetes uurimustes on leitud, et keskkooli astmes on akadeemiline petturlus tõsiseks probleemiks ning ajaga on see vaid suurenenud. Uurimisprobleemist lähtuvalt on töö eesmärgiks selgitada välja gümnaasiumiõpetajate arusaamad akadeemilisest petturlusest ja selle ennetamise võimalustest.

Uurimuse eesmärgi täitmiseks viidi läbi gümnaasiumiõpetajate seas kvalitatiivne uurimus. Uurimuse andmed koguti poolstruktureeritud intervjuudega. Andmed analüüsiti kvalitatiivse induktiivse sisuanalüüsiga. Uurimuse tulemused näitasid, et gümnaasiumiõpetajad nägid akadeemilist petturlust kui negatiivset ilmingut haridussüsteemis. Enamik gümnaasiumiõpetajaid polnud märganud massilist petturlust õpilaste seas. Üldiselt olid petturluse juhtumid harva esinevad nähtused. Õpetajad olid teadlikud petturluse meetoditest ning selle ennetamiseks kasutati mitmeid viise.

Märksõnad: gümnaasium, keskkool, akadeemiline petturlus, õpetajad

Abstract

Various studies have concluded, that academic dishonesty has become a serious problem, and with time the problem has only increased. The aim of this study is to explain how high school teachers understand academic dishonesty and what methods they use to prevent this.

This study was carried out in a secondary school among high school teachers, using qualitative method. The information was collected with semi-structured interview and analyzed with qualitative inductive content analysis. The result show, that teachers saw academic dishonesty as a negative occurrence in the education system. Most high school teachers had not noticed massive cheating among their students. Generally speaking the cheating had occurred rarely. Teachers were aware of different cheating methods and they had prevented this with their own ways.

Keywords: academic dishonesty, cheating, high school, teachers

Sisukord

Sissejuhatus	6
<i>Akadeemilise petturluse mõiste ja levik</i>	7
<i>Akadeemilise petturluse põhjused</i>	8
<i>Õpetaja roll akadeemilise petturluse ennetamisel</i>	10
<i>Uurimuse eesmärk ning uurimisküsimused</i>	12
2. Metoodika	13
2.1 <i>Valim</i>	13
2.2 <i>Andmekogumismeetod</i>	13
2.3 <i>Andmeanalüüsimetod</i>	14
3. Tulemused	14
3.1 <i>Gümnaasiumiõpetajate kirjeldused akadeemilise petturluse ilmnemisest gümnaasiumis</i>	15
3.1.1 <i>Akadeemilise petturluse mõiste ja selle esinemine.</i>	15
3.1.2 <i>Õpetaja teguviis petturluse kahtlusel ja selle avastamisel.</i>	17
3.1.3 <i>Õpilase teguviis petturlusega vahele jäädes.</i>	19
3.1.4 <i>Akadeemilise petturluse põhjused.</i>	20
3.1.5 <i>Akadeemiline petturlus õpetajate seas.</i>	21
3.2 <i>Õpetajate tegevused akadeemilise petturluse ennetamiseks</i>	22
3.2.1 <i>Akadeemilise petturluse ennetamine reeglite olemasoluga.</i>	22
3.2.2 <i>Akadeemilise petturluse ennetamine töö läbiviimisel.</i>	24
3.2.3 <i>Akadeemilise petturluse ennetamine aine õpetamisega.</i>	25
3.3 <i>Akadeemilise petturluse muutus ajas õpetajate vaatepunktist</i>	26
3.3.1 <i>Akadeemilise petturluse meetodite muutus.</i>	26
3.3.2 <i>Akadeemilise petturluse käsitluse muutus.</i>	27
4. Arutelu	28
4.1 <i>Kuidas kirjeldavad gümnaasiumiõpetajad akadeemilise petturluse ilmnemist gümnaasiumis?</i>	28
4.2 <i>Milliseid tegevusi tehakse selleks, et akadeemilist petturlust ennetada?</i>	29
4.3 <i>Kuidas on akadeemiline petturlus ajaga muutunud õpetaja vaatepunktist?</i>	30
4.4 <i>Töö kitsaskohad ja tulemuste rakendamine</i>	31
<i>Tänuõnad</i>	32
<i>Autorsuse kinnitus</i>	32
Kasutatud kirjandus	33

Lisa 1	36
<i>Intervjuu küsimustik</i>	36
Lisa 2	40
<i>Näide prooviintervjuust</i>	40
Lisa 3	41
<i>Väljavõte uurijapäevikust</i>	41

Sissejuhatus

Akadeemiline petturlus õpilaste seas on laialt levinud probleem nii Eestis kui ka mujal maailmas. Akadeemilise petturluse käigus üritavad õpilased ebaausate meetoditega petta õpetajaid ning petturluse viise on mitmeid. Aja möödudes on arenenud tehnoloogia ja selle kättesaadavus ning õpilased on olnud kiired kasutama sellega kaasnevaid uusi võimalusi ka petturluses. See sunnib õpetajaid omakorda muutma enda meetodeid petturluse ennetamiseks ning ajaga kaasas käima (Jones, 2001).

Akadeemilise petturluse põhjusi on uuritud mitmetes uurimustes. Stephens (2008, lk 166-171) leidis need olevat peamiselt hindamissüsteemi surve, õpetamise meetodid, aja- ning huvipuudus. Anderman, Griesinger ja Westerfield (1998) järeldasid, et õpilased kes muretsuvad kooli pärast ja kipuvad süüdistama teisi enda ebaedus, suhtuvad ka spikerdamisse sallivamalt ning sageli rakendavad seda ka ise.

Kuigi on jäänud mulje, et akadeemiline petturlus on õpilaste seas kasvav trend, siis uurimus, mis viidi läbi üheksa aastapikkusel perioodil, käsitles õpilaste suhtumise muutust petturlusse (Molnar, 2015). Tulemused näitasid, et õpilased olid aja jooksul hakanud akadeemilist petturlust hoopis vähem aksepteerima.

Vähem tähelepanu on pööratud õpetajatele, kuigi tegemist on inimesega, kes on üks tähtsamatest õpilast mõjutavatest isikutest (Stephens, 2008, lk 166-171). Ameerika Ühendriikides tehtud uurimuse käigus selgus, et õpetajate arvates on akadeemiline petturlus probleemiks küll nende koolis, aga mitte nende enda aines. Petturlust ennetati eelkõige klassis ringi kõndimisega ning erinevate testide tegemisega (Rowland, 2007). Teine uurimus väidab aga, et akadeemilisele petturlusele peaks õpetajad lähenema hoopis teise nurga alt. Nimelt uuriti seost petturluse vähendamise ja suurema õpetaja entusiasmi vahel (Orosz, et al., 2015). Uurimusest järeldus, et mida rohkem entusiastlikumaid õpetajaid õpilast õpetamas on, seda motiveeritum on õpilane ning tema tahtmine ning vajadus petturluse järele on väiksem. Seega on oluline uurimisprobleem, et kuidas käsitlevad Eestis gümnaasiumiõpetajad akadeemilist petturlust ning kuidas nad sellega toime tulevad.

Akadeemilist petturlust on autorile teadaolevalt Eestis eelnevalt uuritud Magnus Ligi (2011) magistritöös, Kadri Ligi (2014) seminaritöös ning Merili Raudmäe (2015) bakalaureusetöös. Kõik kolm uurivad akadeemilist petturlust õpilase vaatepunktist. Sellest lähtudes on selle uurimuse eesmärgiks selgitada välja gümnaasiumiõpetajate arusaamad akadeemilisest petturlusest ja selle ennetamise moodustest.

Käesolev bakalaureusetöö jaguneb neljaks osaks. Esimeses osas koos sissejuhatusega käsitletakse varasemaid uurimuste tulemusi. Teises osas kirjeldatakse uurimuse meetodikat. Kolmandas osas tuuakse välja uurimuse tulemused ning neljandas olulisemad järeldused töö tulemuste ja varasemate uurimuste vahel.

Akadeemilise petturluse mõiste ja levik

Akadeemilise petturlusel ei ühest tähendust ning enamasti mõeldakse selle all spikerdamist ja plagiarismi. Üldiselt saab seda defineerida kui lubamatut või vastuvõetamatut tegevust akadeemilises töös, mis võib anda selle tegijale ebaausa eelise teiste suhtes (Stephens, 2008, lk 166-171). Kuna pole olemas kindlalt piiritletud definitsiooni ning aja kulgedes muutub ka petturlus, siis võib akadeemilise ebaaususe mõiste erineda kooliti ning kultuuriti (Talts & Kivisild, 2008). Jones (2001) defineerib täpselt ära enda käsiraamatus spikerdamise ja plagiarismi mõisted: spikerdamine on iga valelik või petlik katse hiilida kõrvale reeglitest, normidest, tavadest, et saada omale ebaaus eelis või kaitsta kedagi, kes on nii käitunud ning plagiarism on indiviidi intellektuaalse omandi vargus. Molnar (2015) defineeris enda uurimuses pagiarismi kui igasugust teksti mis pole viidatud.

Kuigi uurijate arvamused on kohati erinevad, on kõik ühel meelel sellega, et see on keelatud tegevus. See tegevus väljendub mitmetes vormides, näiteks: teise inimese töö kopeerimine sellele viitamata, dokumentide võltsimine, lubamatu koostöö, teadustööde tulemuste mõjutamine, valetamine ülesannetest pääsemiseks, testi ajal kasuliku informatsiooni saamine või andmine, keelatud materjalide kasutamine testi ajal, kodutööde või testide tegemine teise inimese poolt, valmis tehtud töö saamine kellegilt teiselt (Jones, 2001; Molnar, 2015; Stephens, 2008, lk 166-171).

Üldiselt leiavad uurimused, et akadeemiline petturlus on tänapäeval üha enam levinud nähtus. Georgia osariigis leidsid gümnaasiumiõpetajad, et akadeemiline petturlus on äärmiselt laialt levinud probleem (Rowland, 2007). Kanadas leiti erinevate ülikoolide õppejõudude seas, et akadeemilise petturluse probleem on nende instutuutides ajaga vaid kasvanud (MacLeod 2014). Eriti on täheldatud tehnoloogiaga arenguga seotud petturluste meetodite tõusu (Piascik & Brazeau, 2010). Samale järeldusele jõudsid ka McCabe, Treviño ja Butterfield (2001) enda aastakümne pikkuses uurimuses, et petturluse meetoditest on

kasvanud eriti tehnoloogiat käsitlevad petturluse viisid, näiteks interneti kasutamine spikerdamiseks. Conradson ja Hernández-Ramos (2004) leidsid, et petturlus on aja jooksul suurenenud just keskkooli raames ja sellele on kaasa aidanud tehnoloogia areng ning selle kättesaadavus. Hunt (2002) tõi välja artiklis, et kuna õpetajad on hakanud interneti teel plagiaatide juhtumeid paremini avastama, on see ka loogiline, et neid juhtumeid on hakanud viimasel ajal palju rohkem esile kerkima.

Kuigi pole kokku lepitud akadeemilise petturluse kindlas definitsioonis, mõeldakse selle all tavaliselt keelatud tegevust akadeemilises töös, mis võib anda selle kasutajale eelise teiste suhtes. Selle lubamatu tegevuse alla käib spikerdamine ja plagiarism ning uurijad on järeldanud, et aja jooksul on see probleem vaid suurenenud.

Akadeemilise petturluse põhjused

Nii õpetajaid, psühholooge ja ka teisi teadlasi on paelunud teadmine, miks õpilased petturlusega tegelevad. Paljud õpilased on teadlikud enda seisukohtadest petturlusest (see on vale) ja enda käitumisest (ma teen seda ikkagi). Samuti teadvustatakse seda vasturääkivust ning sageli tehakse otsus ikkagi petturluse kasuks, kui on võimalik saavutada parem tulemus väiksema vaevaga. Järelikult trumpab õpilase akadeemiline motivatsioon üle nende moraalsed hinnangud, samuti mõjutab õpilase otsust õpetaja pedagoogiline pädevus (Stephens, 2008, lk 166-171). Sarnasele järeldusele jõudsid Murdock ja Andermann (2006), et akadeemiline petturlus on loomu poolest eelkõige motivatsiooni probleem. Nad sõnastasid kolm põhjust, miks õpilane spikerdab:

- Väline põhjus (eesmärgiks parem hinne)
- Sotsiaal-komperatiivne (eesmärgiks näidata enda oskusi või mitte jääda häbisse)
- Sotsiaal-kognitiivne (õpilane ei tunne end teatud olukorras pädevana)

Samuti leiti, et mida suurem on tajutud oht spikerdamisel, seda väiksem on võimalus, et õpilane seda teeb. On leitud, et õpilane, kes suudab enda teguviisi hästi õigustada, see on ka sagedamini ise pettur (Eastman, Bradley, & Reisenwitz, 2008). O' Rourke, Barnes, Deaton, Fulks, Ryan ja Reittinger (2010) leidsid, et õpilane, kellel on moraalsed põhimõtted tugevalt paigas, ei ole ka aldis spikerdama. Ka ei lase selline õpilane end mõjutada kaasõpilastest, kui nähakse viimaseid enda ümber spikerdamas. Samas õpilased, kelle moraalsed väärtused ei ole tugevalt kinnistunud, aga muidu ei tegele petturlusega, on mõjutatavad enda ümber toimuvast. Nii võivad nad langeda samasugusele ebaausale teele, nagu nende kaasõppurid. Sarnasele järeldusele jõudis ka McCabe (2005). Iisraelis osales 196 põhikooli õpilast küsitluses, kus

uuriti õpilase tunnetust kahte liiki petturluse osas: spikerdamine teise inimese pealt ja lasta teisel enda pealt spikerdada. Uurimuse käigus leiti jällegi, et õpilaste moraalsed tõekspidamised mängivad suurt rolli spikerdamisel. Amoraalsete kallutustega õpilased õigustavad spikerdamist palju rohkem kui moraalsete tõekspidemistega õpilased. Lisaks sellele sai uurimusest järeldada, et rangema järelvalvega ei ole õpilased nii altid spikerdama kui leebema järelvalve all või järelvalve puudumise korral (Eisenberg, 2004).

Õpetajate ja õppejõudude järelvalve küsimus kipub akadeemilise petturluse uurimuste raames sageli esile. Hutton (2006) järeldab, et petturluse mõjutajaks on põhiliselt õpetajate iseloom, käitumine ja teguviis tööde ajal. Näiteks passiivsete ning õpilasi mitte jälgivate õpetajate korral leidub tööde ajal spikerdamist palju rohkem. Suurt rolli mängib ka õpetaja suhtlus oma õpilastega ning nende kartus õpilasi karistada petturluse avastamise korral. Samale järeldusele tuldi ka teises uurimuses – õpilaste motiveeritus spikerdama on suurem, kui õpetajad neid tööde ajal ei jälgi (McCabe et al., 2001). Talts ja Kivisild (2008) leiavad samuti, et kui õpetajad ei hooli ega huvitu petturlusest enda klassis, tuleb esile kaksikmoraal: räägitakse, et ei tohi spikerdada, aga teo puhul ei reageerita. Ka Ameerika Ühendriikides ülikooli raames läbiviidud uurimuse käigus leiti, et tudengid kipuvad rohkem spikerdama, kui nende ümber leidub spikerdajaid ning õppejõudu ei paista see huvitavat (Burrus, McGoldrick, & Schuhmann, 2007).

Eelneva uurimuse käigus järeldati ka seda, et üliõpilased pole teadlikud, millised tegevused käivad ja millised ei käi akadeemilise petturluse alla. Järelikult pole tudengitel ka neid teadmisi keskkoolis olnud. Kessler (2003) uuris värskest keskkooli lõpetanud ning siis ülikooli astunud noori ning nad väitsid, et keskkoolis oli akadeemiline petturlus väga levinud, aga ülikoolis on see karmimate karistuste tõttu pärsitud. Sarnasele järeldusele jõuti ka teistes uurimustes: enamus keskkoolist tulnud õpilased väitsid, et on ise akadeemilise petturlusega tegelenud, aga ülikoolis enamikul nendest selline mentaliteet muutub. Keskkooli vaadeldi kui mingit protsessi, mille pidi läbima, et saada soovitud eriala õppima minna, kus alles tõeline õppimine algab (Jensen, Arnett, Feldman, & Cauffman, 2001; McCabe, et al., 2001).

Erinevust petturluse suhtumise suhtes ei ole leitud vaid keskkooli ja kõrgkooli vahel. Anderman ja Midgley (2004) uurisid põhikooli ja keskkooli õpilasi petturluse osas matemaatika tunnis. Tulemused näitasid, et keskkoolis akadeemilise petturluse osakaal suurenes. Samas ei tohiks täielikult üldistada, et keskkool on see tase, kus akadeemilist petturlust esineb kõige rohkem. Uurimus, mis viidi läbi Venemaal, Hollandis, Iisraelis ja Ameerika Ühendriikides, uuris õpilaste arvamust petturlusest. Kokku oli uuritavaid 885. Tulemustest järeldati, et mida kõrgem õppetase, seda vähem sallitakse pettureid, välja arvatud

Venemaal. Tulemustest tuli välja ka see, et kõige vähem sallitakse informeerijaid (kaebajaid) Venemaal.

Nii õpilaste kui uurijate endi sõnul võib akadeemilise petturluse probleem olla ka hindamissüsteemis. Kui õppejõud on arvamusel, et õpilased ei saa hästi reeglitest aru, siis õpilaste arvates on viga hoopis ülekoormuses. Kuna soovitakse ikka paremat hinnet ning raske koormuse all õpilane ei jõua kõike selgeks teha, kaldutaksegi plagiarismi poole või spikri tegemisele (Wilkinson, 2009). Colnerud ja Rosander (2009) viisid samuti läbi tudengeid käsitleva uurimuse. Nad järeldasid, et üliõpilaste arvates on normi murdmine aksepteeritav, kui selle käigus suudetakse omandada vajaliku osa nõutavatest teadmistest. Näitena toodi välja individuaalse töö puhul sõbra või vanema abi kasutamist. Õpilase töö loetakse läbi ning nii paraneb tema tulemus ning ta saab ka ise targemaks. Kuigi õppejõud ikkagi aksepteerivad seda, pole selline teguviis sageli ülikoolides ametlikult heaks kiidetud. Selline tegevus võib olla ebaaus kaastudengite suhtes, sest kõigil ei pruugi olla sõpru või vanemaid, kes neid sellisel juhul aitaksid.

Hindamissüsteem võib osutada problemaatiliseks eriti põhi- ja keskkooli tasandil. Õpilased võivad olla survestatud hinde saamise nimel asuda spikerdama. Survestajateks võivad olla vanemad, õpetajad ning tulevased kõrgkoolid (Talts & Kivisild, 2008). Bouville (2008) toob artiklis välja, et hinde kaudu nähakse õpilase väärtust ja seda eriti siis, kui soovitakse astuda ülikooli. See ei pruugi aga peegeldada seda, kui hästi õpilane edasipidi hakkama saab, mis on omakorda ebaaus, kuna nii võivad saada edasi õppima õpilased, kes seda nii palju ei vääri. Ka tema toob välja probleemse koha, kus õpilane, keda aitavad kodus vanemad, saab tänu sellele parema hinde kui õpilane, kes tegi oma töö ise. Petturluseks seda põhikooli ning keskkooli raames tavaliselt ei arvestata.

Uurimustest tuleb välja, et akadeemilisel petturlusel pole ühest põhjust. Põhjustena tuuakse välja õpilase motivatsioon ja tema moraalsed põhimõtted, kaasõpilaste mõju, akadeemilise asutuse regulatsioonid, õpetaja pädevus ning hindamissüsteem.

Õpetaja roll akadeemilise petturluse ennetamisel

Kindlasti on üheks olulisemaks õpilase mõjutajaks akadeemilise petturluse koha pealt õpetaja või õppejõud. Juba eelnevalt tuli välja nende roll petturluse ennetamisel, nagu näiteks õpilaste aktiivne jälgimine tööde ajal. Õpetajate ja õppejõudude endi arvamus akadeemilisest petturlusest varieerub. Kanada ülikoolide õppejõud on probleemist teadlikud ning nad arvavad, et nende paigaldatud eeskirjad on adekvaatsed, kuid ei tööta praktikas. Lisaks

leiavad nad, et probleem on administratiivne. Mitmed õppejõud ei soovi akadeemilist petturlust avastada, kuna sellega kaasnevad lisakohustused nagu paberitöö ja tõestuse otsimine. Samuti tunnevad õppejõud, et nad pole piisavalt juhtkonna poolt toetatud (MacLeod, 2014). Keskkoolis tehtud uurimuse käigus järeldati, et õpetajad hindavad petturluse vorme väga erinevalt. Mitmed õpetajad arvasid, et petturlus on moraalne probleem ning selles võib sageli süüdi olla vanemate kasvatus (Rowland, 2007).

Plagiarismi levik ei pruugi olla üdini negatiivne nähtus. Hunt (2002) leiab, et see näitab vigu haridussüsteemis ning neid vigu annaks parandada. Esiteks sunnib see õpetajaid ja õppejõude looma ülesandeid, mis on loovamad ning õpilastele rohkem vastuvõetavamad, kuna põhineksid rohkem õpilase arvamusel. Sarnasele järeldusele jõudsid ka Beauchamp ja Murdock (2008, lk 141-146). Teiseks leidis Hunt probleemi tsiteerimisel ja viitamisel. Teadlased ja uurijad viitavad teiste töödele, kuna näidatakse oma valdkonnas arvamuse jagajaid, pööratakse lugeja tähelepanu selle töö valdkonnale, tähtsustatakse tähtsamaid punkte või toovad tähelepanu erinevatele nüanssidele võrdluses teiste töödega. Õpilane viitab üldiselt oma töös selleks, et vältida plagiarismi süüdistusi.

Õpetajatele soovitatakse teha aine jooksul mitmeid teste. Nii saavad õpilased paremini tagasisidet oma progressile ning on käsitletud teemaga paremini kursis. Õpetajatel soovitatakse kasutada iga kord uusi teste, et ei tekiks kordusi. Õpilasi tuleks alati tööde ajal jälgida, kuna ausad õpilased võivad olla häiritud sellest, kui kaasõpilane spikerdab aga õpetaja pole sellest teadlik (Beauchamp & Murdock, 2008, lk 141-146). Cromwelli (2006) sõnul on üks viisidest plagiarismi vältimiseks esseede puhul nõuda õpilastelt kasutatavate allikate nimekirja enne töö esitamise tähtaega. Lisaks soovitab ta rääkida petturlusest kui valetamisest – tugevam sõnavara avaldab rohkem mõju. Olt (2002) soovitab internetis tööde tegemiseks luua selleks sobiva veebikeskkonna, kus õpilastel oleks võimalus sisse logida enda kasutajatega ning kõik õpilaste andmed leks õpetajale nähtavad (näiteks õpilaste sisselogimise sagedus). Ülesanded peaksid olema analüüsivad, mis paneksid õpilast rohkem mõtlema ning mida oleks raskem internetist kopeerida. On järeldatud, et õpetamise viisi tuleks täielikult muuta – inimesi tuleks hinnata nii, et ainsaks vahendiks poleks hindeline töö, vaid õpilast tuleks õppetöö käigus teisiti motiveerida teda õppima (Conradson & Hernández-Ramos, 2004).

Lisaks tööde muutusele on leitud, et nii kooliõpetaja kui õppejõu mentaliteet võib olla tähtsaks faktoriks petturluse ennetamisel. Üliõpilaste seas läbi viidud uurimuse tulemustest järeldati, et mida rohkem olid õpetajad entusiastlikumad, seda väiksem oli spikerdamise hulk üliõpilaste seas. Õpetaja entusiasm oli positiivselt seotud õpilaste sisemise motivatsiooniga

ning negatiivselt seotud motivatsiooni puudusega (Orosz et al., 2015). Õpilase otsust spikerdamise kasuks või kahjuks võib mõjutada ka õpetaja ausus ning hoolivus (Stephens, 2008, lk 166-171).

Üheks võimaluseks nii spikerdamise kui plagiarismi ennetamiseks on dialoog õpetaja ja õpilaste vahel. Õpetaja peaks võtma aega ning rääkima enda ja kooli väärtustest ning seletada, miks petturlust ei sallita. Nii on võimalik kuulata ka õpilaste arvamust sellel teemal ning määrata kindlaks meetodid, mis käivad petturluse alla (Thomas & Sassi, 2011). Keskkooli lõpus võib aidata õpilaste arvamust kujundada ülikoolide aukodeksite tutvustus kas õpetaja enda poolt või kutsuda kooli rääkima sellest mõni ülikooli töötaja (Kessler, 2003). Kui õpetajad või õppejõud ei taha sellele palju aega kulutada, peaks alati teavitama õpilasi õppeasutuse reeglitest, et hiljem ei tuleks halbu üllatusi (McCabe, 2005; Olt, 2002). Kuigi ülikoolides on sageli paigas aukodeksid ning regualtsioonid, ei piisa vaid sellest. Tudengitele ei peaks vaid selgitama petturluse olemust, vaid sisendama aususe väärtustamist ning et nad tunneksid uhkust enda saavutuste üle (Piascik & Brazeau, 2010).

Kokkuvõtvalt võib öelda, et paljud uurimused on kinnitanud üksteise tulemusi. Akadeemiline petturlus on levinud probleem ning tundub, et see levib kasvavas tempos. Kuigi õpilased tavaliselt mõistavad petturluse olemust, kiputakse süüdistama hindamissüsteeme ning õpetajate käitumist ja pädevust. Paljud õpetajad ei suuda või ei taha petturlust tuvastada. Mitmete uurimuste väidetel peaksid õpetajad muutma enda seniseid harjumusi, muutma enda õpetamise metoodikat ning olema innovaatilisem õpilase hindamisel. Õpetaja ja õpilane peaksid astuma dialoogi, et sattuda üksteise suhtes arusaamisele oma seisukohtade suhtes. Nende sammudega võib akadeemilise petturluse probleem väheneda.

Uurimuse eesmärk ning uurimisküsimused

Käesoleva uurimuse eesmärgiks on uurida gümnaasiumiõpetajate arusaamu akadeemilisest petturlusest ning selle ennetamisest. Uurimuse eesmärgist lähtuvalt seati järgnevad uurimisküsimused:

1. Kuidas kirjeldavad gümnaasiumiõpetajad akadeemilise petturluse ilmnemist gümnaasiumis?
2. Milliseid tegevusi tehakse selleks, et akadeemilist petturlust ennetada?
3. Kuidas on akadeemiline petturlus ajaga muutunud õpetaja vaatepunktist?

2. Metoodika

Uurimus viidi läbi kasutades kvalitatiivset uurimisviisi, sest uuritavat teemat on Eestis vähe käsitletud. Uurimise käigus üritati mõista uuritavate arusaamu akadeemilisest petturlusest ning kirjeldada nende kogemusi (Õunapuu, 2014).

2.1 Valim

Uurimuses kasutati mugavusvalimit, kuna valitud kool asus kodule lähedal. Samuti loodeti valimiga saada usaldusväärsemat informatsiooni, sest uuritavatega oldi varasemalt tuttavad. Sellest eeldati, et uuritavad on ka koostöövalmivamad. Uuritavate sekka kuulusid kuus ühest koolist võetud gümnaasiumiõpetajat. Kriteeriumiks oli, et õpetajad õpetaksid gümnaasiumiastmes. Uurimuses osalesid mõlema sugupoole esindajad.

2.2 Andmekogumismeetod

Uurimuses kasutati poolstruktureeritud intervjuud, jättes nii intervjuueeritavatele vabaduse küsimustele vastamisel. Küsimustiku koostamisel tugineti eelkõige uurimuse eesmärgile ning uurimisküsimustele, toetuti juhendajale ning varasematele uurimustele (Ligi, 2011; Raudmäe, 2015; Rowland, 2007)

Õpetajatega kontakteerumiseks saadeti gümnaasiumi õppealajuhatajale e-mail, kes saatis teate edasi seitsmele õpetajatele. Kuna vastanute hulgas oli vaid kaks õpetajat, mindi kooli isiklikult kohale, et õpetajatega kohtuda. Lõpuks olid oma nõusoleku uurimuses osalemiseks andnud kuus õpetajat.

Intervjuud viidi läbi uuritavatele sobival ajal ning kohas, milleks osutusid õpetajate klassiruumid või puhkeruumid peale tunde. Küsimustik oli struktureeritud neljaks grupiks:

- Õpetajate arusaamad akadeemilisest petturlusest
- Õpetajate võitlus akadeemilise petturlusega ja selle ennetamine
- Akadeemilise petturluse muutus läbi aja
- Õpetamine ja akadeemiline petturlus.

Vajaduse korral täpsustati küsimusi või jäeti küsimus ära, kui küsimuse vastus oli eelnevalt välja tulnud. Intervjuude pikkused olid 26 – 47 minutit. Intervjuu salvestas autor oma telefoniga, mis osutus intervjuu salvestamisel piisavalt kvaliteetseks vahendiks.

2.3 Andmeanalüüsimetod

Andmete analüüsimisel kasutati kvalitatiivset induktiivset sisuanalüüsi. Valitud meetodit kasutati tähendusrikaste objektide uurimiseks, et seejärel teha täpseid ning usaldusväärseid järeldusi (Õunapuu, 2014).

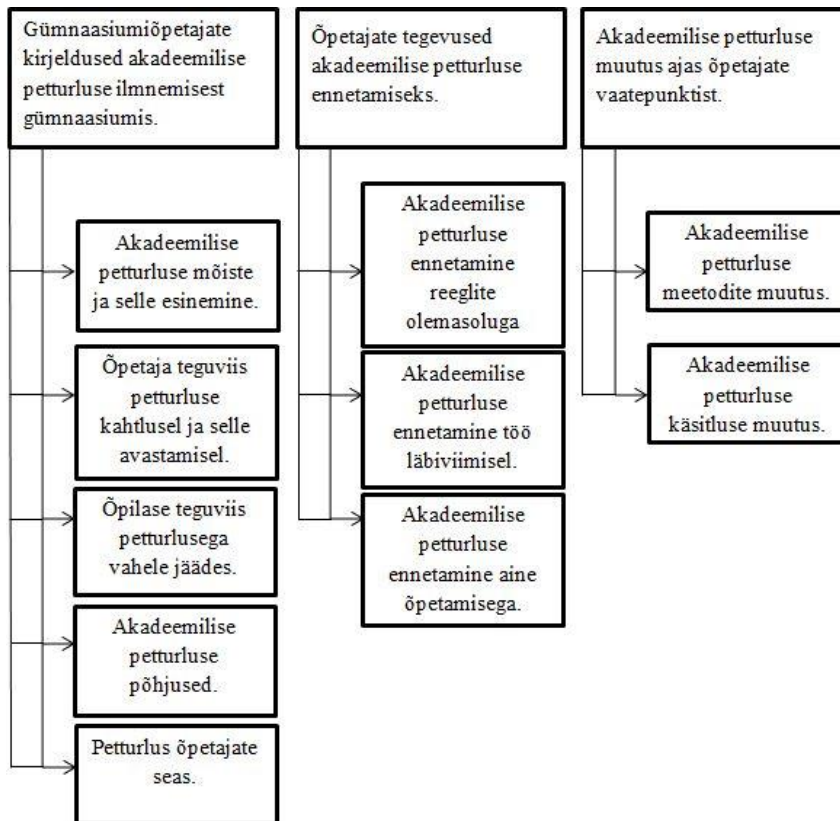
Kõik intervjuud transkribeeriti vastavalt intervjuueerimise järjekorrale. Iga intervjuu transkriptsiooniks kulus keskmiselt neli tundi. Peale intervjuude transkribeerimist kuulati intervjuud korra üle, et parandada vigu. Analüüsi kaasati ka esimene prooviintervjuu, kuna märgatavaid muudatusi järgnevatel intervjuudes ei tehtud ning kogutud andmed osutusid küllaldaseks.

Andmete kodeerimisel kasutati programmi *QCAmap*. Selle programmi puhul on tegu veebikeskkonnaga, mis on mõeldud erinevate tekstide analüüsimiseks ning lihtsustab kodeerija tööd. Kodeerimise käigus otsiti transkriptsioonidest tähenduslikke üksuseid, mille leidmisel tähistati see koodiga. Valminud koodiraamatus hakati koode kategoriseerima. Erinevad kategooriad peakategooriate alla moodustati koodide sarnasuseprintsibi alusel. Näiteks oli algselt mitu koodi, mis käsitlesid petturluse ennetust kooli juhtkonna poolt, kuid need koondati kõik ühe koodi alla. See kood omakorda teiste koodidega, mis olid seotud eeskirjade ja regulatsioonidega, moodustasid alakategooria - akadeemilise petturluse ennetamine reeglite olemasoluga.

Peale esmast kodeerimist töötati materjal läbi ka teist korda, et tagada töö usaldusväärsus. Selle tõttu paranesid tulemused ning mõned koodid liideti omavahel. Peale teist kodeerimist oli erinevaid koode kokku 41. Samuti toetuti usaldusväärse tagamiseks uurijapäevikule, mida täideti peale intervjuud arvutis. Uurijapäevikusse kirjutati intervjuu ootused ning selle käik, lisaks sellele ka mõned tähelepanekud õpetajate avatusest.

3. Tulemused

Tulemused kajastati kategoriseeritud andmete põhjal. Tulemuste juurde on toodud näited intervjuudest tsitaatide kujul, mida pole tulemuste jaoks kohandatud. Tsitaatid võivad esineda lühendatud kujul ning iga tsitaat on tähistatud intervjuu numbriga. Uurimisküsimused ei esine tulemustes küsimuste näol.

Joonis 1. Alakategooriate jaotus tulemuste jaoks

3.1 Gümnaasiumiõpetajate kirjeldused akadeemilise petturluse ilmnemisest gümnaasiumis

Uurimisküsimusega sooviti teada saada õpetajate kokkupuutest akadeemilise petturlusega, kuidas nad seda käsitlevad ning kuidas sellega toime tulla. Selle alla on grupeeritud viis alakategooriat:

- Akadeemilise petturluse mõiste ja selle esinemine
- Õpetaja teguviis petturluse kahtlusel ja selle avastamisel
- Õpilase teguviis petturlusega vahele jäädes
- Akadeemilise petturluse põhjused
- Akadeemiline petturlus õpetajate seas

3.1.1 Akadeemilise petturluse mõiste ja selle esinemine. Õpetajad näevad akadeemilist petturlust kui negatiivset ilmingut koolisüsteemis. Akadeemilise petturluse terminit polnud enamuse õpetajatest varem enda õppetöö käigus eriti praktiseerinud. Kuigi kõik õpetajad olid sellest terminist ja selle tähendusest teadlikud, arvati, et seda kasutatakse pigem ülikooli lõputöodes petturluse ilmnemise puhul, mitte igapäevases põhikooli või keskkooli õppetöös.

./.../ Ma kujutan ette, et see termin võibolla...ma ei tea, kui sa kuskilt oma bakatöö nihverdad või lased kirjutada midagi näiteks, et siis, siis oleks nagu see termin asjakohane. (2)

Üldiselt leidsid uuritavad, et petturlust avastavad nad vähe, kuigi üks õpetaja väitis, et petturlus pidavat koolitöö puhul olema igapäevane nähtus. Petturluse meetoditena toodi välja põhiliselt paberi peal levinud spikrid ning telefonist vaatamine töö ajal. Samuti üritavad õpilased kaasõpilastelt abi paluda või salaja maha vaadata. Petturluse vahendite alla kuuluvad ka õpikud, töövihikud ja vihikud, millest üritatakse infot saada või millele on peale kirjutatud enne tööd abistavad faktid. Õpetajate sõnul on levinud ka plagiaadid, kui on antud õpilastele kodus kas referaate või esseesid kirjutada. Kurdeti ka raamatutööde üle, kus õpilased raamatulugemise asemel loevad raamatute kokkuvõtteid ning sageli võetakse need ka kooli kaasa. Üksikute näidetena toodi välja kõrvaklapid, mis on töö ajal kõrva pandud ning siis üritatakse kodus telefonile lindistatud materjali kuulata. Ühe näitena rääkis õpetaja õpilasest, kes oli valmiskirjutatud töö hiljem vahetunni ajal õpetaja laual olevatele ülejäänud tööde peale asetanud.

./.../Tegin mingi protsessi peale töö ./.../ kogusin töö ära ja läksin siis tunniga edasi ja mul oli järgmine tund oli mul ka kontrolltöö, aga hoopis mingi seitsmenda või mingi asjaga [klassiga] ja kui ma siis hakkasin nagu neid töid siis nagu pakki panema, eks ole, siis ma leidsin sealt seitsmendate klasside töö hulgast siis selle kaheteistkümnenda klassi töö. Ja siis ma teadsin täpselt kuidas see asi käis. Nii et oligi ta tulnud vahetunnis muuseas klassi ja siis ta oli pannud vaadanud, et noh töö pakk on, pannud selle sinna..selle sinna vahele pistnud, aga vaatamata et see on hoopis midagi muud. ./.../ (5)

Erilist huvi pöörati küsimustega nutiseadmete kasutamisele akadeemilises petturluses. Mitme õpetaja arvates esineb telefonidelt vastuste otsimist töö ajal päris sageli. Õpetajad on täheldanud, et tööst tehakse nutiseadmega pilte ning saadetakse paralleelklassidele, kellel on sama töö tulekul. On märgatud ka seda, et õpilased suhtlevad kontrolltöö ajal üksteisega nutitelefonidega ning jagavad interneti teel vastuseid.

./.../ Et nad võtavad ja saadavad üksteisele pildi tööst saadavad üksteisele...põhimõtteliselt chatt on lahti, saavad üksteise vahel suhelda ja kõik teavad kõiki. (2)

Kuigi nutitelefone kasutatakse petturluseks, leidsid mitu õpetajat, et neid saab kasutada tunnisisel abivahenditena: sõnaraamatu asemel, kalkulaatorina või tunni raames info otsimiseks.

Mõned õpetajad näevad nutiseadmete kasutamises murekohta lisaks petturluses kasutamisele, kuna õpilaste omavaheline suhtlus pidavat taanduma telefonis suhtluse tasemele.

Petturluse meetodeid hindasid õpetajad suhteliselt sarnaselt. Kõigi arvates on kõige tõsisemad juhtumid need, kui mõne uurimistöo või lõputöö puhul esineb plagiaati. Ülejäänud meetodid nagu paberspikrid, kõrvalise abi kasutamine ja õpikust vaatamise olid õpetajad suhteliselt võrdselt meelestatud. Paar õpetajat andsid mõista, et nemad vaatavad ise tehtud paberspikrit väiksema tõsidusega kui paljundatud spikrit või telefonist otsitud informatsiooni, kuna spikri koostamisel näeb õpilane natukenegi vaeva ning võib selle järel midagigi õppida.

Akadeemilise petturluse ilmnemist erinevates ainetes, enda koolis ning Eesti tasandil ei osanud õpetajatest keegi täpseid andmeid välja tuua. Petturlust esineb õpetajate arvates just ainetes, mis vajavad faktiteadmisi: näiteks reaalsed ning humanitaarainetest ajalugu (aastarvud) ning võõrkeeled (sõnade tööd). Kaks õpetajat lisasid, et petturlus ei sõltu ainet, vaid pigem õpilasest. Oma koolist, kus kõik intervjueeritavad töötasid, ei osanud täpseid hinnanguid petturlusele anda. Kardeti teha üldistus ja üldiseks arvamuseks kujunes see, et petturlust mingil määral kindlasti esineb. Eesti tasandil oli õpetajatel veelgi raskem hinnangut akadeemilise petturluse levikule anda, jällegi oldi arvamusel, et seda esineb. Eraldi toodi välja meedias uudistena levinud ülikooli lõputööde plagiaadid, aga sellega ka piirduti. Kuigi õpetajad ei ole otseselt kursis petturlusega teistes koolides üle Eesti, oldi arvamusel, et riik ei saagi petturluse ärahoidmiseks midagi radikaalset ära teha, kuna lõpuks taandub kõik õpetaja tasandile, kes petturluse avastamise ning ennetamisega tegeleb.

3.1.2 Õpetaja teguviis petturluse kahtlusel ja selle avastamisel. Üldiselt tegelevad intervjueeritavad õpilase hoiatamisega petturluse kahtluses ning leiti, et see on efektiivne meetod selle heidutuseks, kuna peale esimest hoiatust õpilased teist korda petturlusega tegelema ei kipu. Ühe õpetaja arvates ei ole õpilase hoiatamine töö ajal väga efektiivne viis, kuigi kasutab seda ikkagi. Huvitava hoiatusena kasutab üks õpetaja õpilase heidutamiseks oma sõnavaras "vargus" ning "varastama". Õpilase hoiatamisel töö ajal ei kasuta ta sõna spikerdamine, vaid hoiatab õpilast – ära varasta! Selle peale pidavat õpilased ära kohkuma ning seda sõna võetakse palju tõsisemalt, kui terminit - spikerdamine. Õpetaja õigustab oma teguviisi sellega, et õpilane tõepoolest tegeleb varastamisega, täpsemalt teadmiste vargusega. Vaid ühe intervjueeritava puhul tuli välja, et tavaliselt ei anta enda aines õpilastele hoiatust, vaid karistatakse kohe. Erandiks on juhud, kui õpilasega varasemalt pole konflikti toimunud.

Harilikult on õpetajad altid sekkuma, kui kahtlustavad õpilast tunnis petturlusega tegelemas või hiljem töid parandades nähes selle jälgi, kuigi esines ka teistsugust arvamust:

sageli ei saagi täiesti negatiivselt petturlust hinnata, kuna õpilased on jäänud nii laisaks, et ei viitsi isegi enam petturlusega tegeleda. Karistuste meetodid on samuti õpetajatel suhteliselt sarnased. Kui õpilast on mitu korda hoiatatud või on tegemist selgete reeglite rikkumisega, on õpilase töö hinne üks ning järgivastamise võimalus puudub. Siinkohal on oluliseks faktoriks ka see, millise tõsidusega õpetajad erinevaid petturluse viise tunnetavad. See määrab sageli, kui kiiresti õpilane karistuse kätte saab. Näiteks kui õpetaja ei salli telefonide kasutamist, siis sellise meetodi korral saab õpilane kiiresti ühe. Õpilaste töödes (esseed ja referaadid) plagiiaadi avastamise korral on hinne kohe üks ning selliste juhtumite puhul ükski õpetaja õpilastele hoiatusi ei tee. Plagiaatide avastamiseks kasutavad õpetajad Google otsingumootorit, kuna see on nende sõnul piisav abivahend.

Noh referaatide ja uurimistööde puhul ongi võibolla see et noh et Google on üks hea variant, et tuleb teatud lausete puhul väga hästi välja. /.../ (1)

Õpetajad kirjeldasid, et ülevaade neil klassis oma õpilaste üle on päris hea. Leiti, et tavaliselt reedavad ebaausad õpilased end ise õpetajale otsa vaadates, kuna õpilasel, kes on teema selgeks teinud ning petturlusega ei tegele, ei ole vaja pidevalt jälgida, kas õpetaja teda vaatab või mitte. Sageli pole vaja hoiatust õpilasele tehagi, kuna ühe õpetaja sõnul piisab klassis ringi liikudes vaid neile lähenemisest, kuna siis hakkavad petturlusega tegelevad õpilased rabistama (paberspikrit või telefoni peitma).

/.../ Aga kui ma kahtlustan, et tal on mingi väike puks kusagil varuka vahel, siis lihtsalt lähen sinna ja...see on kohe näha kui õpilane hakkab närviliselt peitma midagi.. (2)

Kui õpetajad ei saa täpselt aru, kuidas õpilane tunnis petturlusega tegeleb või kui ta on kusagilt töö kindlasti maha vaadanud, teevad õpetajad tavaliselt sellisele tööle risti peale, et õpilast heidutada ning hiljem hindamise juures arvestada. Üldiselt peavad õpetajad karistustest kinni ning hindena kirjutatakse üks sisse ja järgi vastata ei lasta, kuigi kui õpilased on tulnud vabandama või tehtud töö oli väiksema tähtsusega, on selle koha peal õpetajad väikseid mööndusi teinud. Kui õpetajad on pidanud akadeemilise petturluse tõttu õpilasega rääkima, ei hakata küsima kas küsimusi, vaid küsitakse kohe täie kindluse juures: miks sa spikerdasid. Nii pidavat õpilased tunnistama enda eksimust sagedamini. Õpilase vanematega pole petturluse tõttu gümnaasiumi astmes keegi õpetajatest pidanud tegemist tegema ning ka põhikooli astmes oli ühel õpetajal vaid üks juhtum mis talle meenus. Suhtlus sellisel teemal

piirdub sellega, kui stuudiumisse (gümnaasiumis kasutatav veebikeskkond, kus asuvad õpilaste hinded) pannakse negatiivse hinde selgituseks kas spikerdamine või teise õpilase abi kasutamine. Tagasisidet pole ükski õpetaja veel vanematelt stuudiumis saanud.

Õpetajad kes puutuvad kokku petturlusega, tunnevad tihitpeale muret õpilase üle, kuna äkki pole nad piisavalt õpilasele teemat selgeks teinud. Tuntakse ka kurbust, kuna väärtustatakse ausust ning mõni kipub võtma seda isiklikult, sest sellisel juhul arvatakse, et õpilane ei pea õpetajast lugu. Tuntakse üldist ebamugavust ning end solvatuna.

3.1.3 Õpilase teguviis petturlusega vahele jäädes. Uuritavad tõid intervjuudes välja, et kui nende tundides on õpilased akadeemilise petturlusega vahele jäänud, kokkuvad õpilased ära ja tunnevad pigem häbi ning piinlikkust. Seda häbi näitab ka näovärvi muutus – minnakse näost punaseks. Mõnes olukorras on tulnud ka vabandama. Kui on leidunud aset juhtum, mille käigus üks õpilane on teise õpilase pealt märkimisväärselt maha kirjutanud, siis on nende õpilastega rääkimisel üks õpilastest kohe oma teo üles tunnistanud, et teist säästa või on õpilane kartusest tunnistanud, et teine tegi tema pealt maha.

Paar õpetajat tunnistasid, et neil õpilastega nii hästi läinud pole. Õpilasi hoiatades hakatakse sageli endid õigustama: ma küsisin kella, ma ei teinud mitte midagi, ei ma ei küsinud mitte midagi, te nägite valesti. Ühel õpetajal, kelle tundides tavaliselt suuri probleeme õpilastega ei teki, on põhikoolist üks juhtum, kus õpilast petturluses süüdistades hakkas õpilane õpetajat sõimama ja asjade kulg arenes nii kaugemale, et mindi direktori juurde ning vanemad kutsuti kooli.

/.../ Aga mul on ka kooliaja jooksul üks suurem selline, kuidas ma ütlen, see ei ole skandaal, aga probleem olnud, kus suhteliselt noore õpetajana oma esimeses koolis ma sain ikka tõsiselt sõimata selle õpilase poolt, kui ma julgesin väita, et ta on maha kirjutanud ja tegelikult ta oli maha kirjutanud, mis pärast selgus direktori kabinetis, asi oli juba nii kaugemale läind, et vanemad ka kooli kutsuti ja vanemad püüdsid nagu selle noormehe tegevusviisi kuidagi hirmsasti õigustada, aga tegelikult nii klassijuhataja kui kõik seal omakorda said aru, et poiss tunnistas ise ka, et tal oli maha kirjutatud töö, mille ta järeltöö ajal esitas. /.../ (3)

Õpetajad leidsid, et õpilased, kes korra on petturlusega vahele jäänud, enam teist korda ebaausale teele ei satu. Lisaks sõnasid paar õpetajat, et nende arvates ei sõltu õpilase edaspidine ausus sellest, kas ta on vahele jäänud, vaid õpilased kes on harjunud spikerdama, teevad seda ikkagi edasi ning õpilased kes petturlusega ei tegele, ei hakkagi seda tegema.

./../ Minu kogemused siukse asjaga on ikkagi niivõrd väiksemahulised ja hoiatav pigem, et noh pigem on nii et, kes on harjunud vahepeal spikerdama, need siis spikerdavadki ja on siuksed õpilased kes kunagi ei spikerda niikuinii. ./../ (2).

Üldiselt õpilastega suuri probleeme spikerdamise pärast õpetajatel ei teki. Karistusest heitutakse ära ning järgmine kord mõtleb õpilane natuke rohkem, enne kui otsuse langetab spikerdamise osas.

3.1.4 Akadeemilise petturluse põhjused. Rääkides õpetajatega akadeemilise petturluse põhjustest õpilaste seas, olid kõik õpetajad ühes põhjuses ühel meelel: vähese vaevaga parema hinde saamine. Lisaks sellele töid õpetajad välja veel erinevaid põhjuseid: vanemate poolse surve, laiskus, ajanappus, mugavus, rumalus ning sihi puudumine. Vanemate poolse surve all mõeldi nii heade hinnete ootust kui seda, et vanemad lapsepõlves tegelesid sageli akadeemilise petturlusega ning nüüd kannavad oma väärtusi lastele edasi. Ajanappuse all mõeldi seda, et õpilastel pole aega õppida ning seda, et õpilastel pole piisavalt aega teemasse korralikult süvenemiseks ning nii ei hakka see teema ka õpilastele meeldima. Sihi puudumise all mõtles õpetaja, et õpilaste arvates pole konkreetset ainet tulevikus vaja ning sellepärast ei pingutata ning minnakse lihtsamat teed.

Kahjuks see on nii. Et seda hinnet aetakse taga jah. Et oluliselt et hea hinne oleks, kas seal taga teadmisi on või mitte. Aga mina ei oska praegu selle asemele mitte midagi muud pakkuda. Kui võtaks nii, et hinded üldse ära, noh siis enamik ei käiski võibolla üldse tundides või käiks magamas või need oleks üksikud inimesed, kes oleks siis asjast huvitatud, praegu ikka käiakse seetõttu, et saada palka hinde näol. ./../ (5).

Õpilase hinde seosest akadeemilise petturlusega jagunesid õpetajate arvamused väga erinevateks. Arvati, et pigem läheb akadeemilise petturluse teele õpilane, kes laveerib kahe–kolme vahel ning arvati ka seda, et pigem see, kes laveerib kolme–nelja vahel. Olid ka arvamused, et pigem on see seotud ikkagi õpilase püüdlikkusega ning õpilase hinne ei mängi suurt rolli.

Seosest õpilase istekohaga klassis ja akadeemilise petturluse vahel jagunesid õpetajate arvamused põhiliselt kahte leeri: oli neid, kelle arvates üritavad petturid istuda tagumistes pinkides ning oli neid, kelle arvates õpilase istekoht klassis olulist rolli ei mängi. Üks õpetaja

lisas, et petturid võivad leiduda ka esimestes pinkides, kuna õpetaja keskendub tagumistele pinkedele.

/.../ Kõige vähem jäävad nähtavale, noh ütleme niimoodi teise-kolmanda pingirea õpilased. Kõike rohkem on õpetaja tähelepanus, vähemalt minul, tagumised. Et sinna viskad oma pilgu. /.../ (5)

Uuritavad leidsid, et akadeemilist petturlust võib kindlasti soodustada Eesti hindamissüsteem ning selle põhjenduseks toodi õpilaste suur koormus ning hinnete olulisus. Hinnete olulisust pidavat õpilased teadmistest tähtsamaks ning kuna õpilaste vanemad sageli neid teadmisi ei näe, on sagedaseks põhjuseks nende poolne surve õpilastele. Ühe õpetaja poolne arvamus oli, et gümnaasiumis hindamissüsteem suureks probleemiks ei ole, pigem põhikoolis, kuna siis on õpetaja mureks see, kuidas õpilane ainek läbi saada. Gümnaasiumis toodi eraldi probleemina esile Nõukogude minevik ehk inimesed on harjunud petma erinevates eluvaldkondades ning see on kandunud edasi ka lastele. Lisaks sellele teadvustas üks õpetaja hindamissüsteemis probleemi, aga ei suutnud sellele adekvaatset lahendust pakkuda.

/.../ Pigem ma arvan, et see on ikkagi meie see, meie minevik mis meil veel mõjutab seda, sest et noh kui me siit nõukaajast tulles käisime Soomes vahetusõpi..koolides esimest aastat, siis noh ka meie õpilased küsisid tol korral paarkend aastat ju tagasi, et kuidas selle spikerdamisega nüüd on, siis tolel ajal need samad kelle juures nad ööbisidki ja umbes ütlesid, et milleks meile seda vaja? Vot see on ikkagi meil veel see, millest me pole siamaani veel lahti saand. /.../ (1)

Õpetajad kes ei arvanud, et hindamissüsteem kuidagi akadeemilist petturlust soodustab, töid põhilisteks selgitusteks õpilaste mentaliteedi. Õpilane üritaks tegeleda akadeemilise petturlusega õpetajate arvates ka teistsuguse hindamissüsteemi puhul. Samuti oldi arvamusel, et põhiliselt loeb ikkagi petturluse tahe õpilase eesmärgist: kas eesmärgiks on hinde saamine või teadmise omandamine.

3.1.5 Akadeemiline petturlus õpetajate seas. Lisaks õpilaste seotusele akadeemilise petturlusega, uuriti ka õpetajate seotust ja tahet petturlusega tegeleda. Hinnete võltsimise teemal võtsid kõik õpetajad sõna. Seda ei tehta omakasu tõttu, vaid õpilase motiveerimise

pärast või hakkab õpetajatel õpilastest kahju ning talle halastatakse. Paaril korral tuli jutuks, kus õpetaja annab õpilasele väikse vaeva eest positiivse hinde, et ei peaks tegelema temaga suvetöö käigus. Nii kiputakse säästma nii ennast kui ka õpilast lisatööst, kuigi sellist varianti esineb rohkem põhikoolis, mitte gümnaasiumis.

./.../ Mõnikord et kui ma olen näinud, et tegelikult suht rangelt ma hindan ja kui ma olen näinud, et näiteks ta on tõesti lahti läinud, ta on tõesti..noh ühesõnaga asja sees, siis ma olen tõesti mõnikord pannud silma kinni. Kui tal on näiteks kolm kursust neli ja viiamane [hinne] on viis ja ta saab mu käest viie lõputunnistuse peale. Vot niisugust asja ma küll olen teinud. Aga see ei ole mitte sellepärast, et ma endale näitaksin, vaid sellepärast, et ma olen näinud lapse arengut ja et ta tõepoolest ongi seda lõpuks väärt. ./.../ (5).

Enamasti õpetajad oma ainetes mitte millegi eest hindeid ei pane, ollakse seisukohal, et õpilane peab näitama mingisugust initsiatiivi, et ta on midagigi suuteline omandama. On antud ka kergemaid või avatud materjalidega töid nõrgematele õpilastele, et mitte päris ilma eest neile positiivset hinnet panna.

3.2 Õpetajate tegevused akadeemilise petturluse ennetamiseks

Uurimisküsimusega sooviti uurida õpetajate meetodeid akadeemilise petturluse ennetamiseks ning nende meetodite efektiivsust. Selle alla kuulub kolm alakategooriat:

- Akadeemilise petturluse ennetamine reeglite olemasoluga
- Akadeemilise petturluse ennetamine töö läbiviimisel
- Akadeemilise petturluse ennetamine aine õpetamisega

3.2.1 Akadeemilise petturluse ennetamine reeglite olemasoluga. Üheks ennetusmeetodiks õpetajatel on enne hindelise töö tegemist reeglite kordamine. Reegliteks on kõrvaliste abivahendite kasutamise keelamine ning kui keegi seda rikub, on tehtud töö hinne üks ning järgivastamise võimalus tavaliselt puudub. Nutiseadmed kästakse enne tööd ära panna. Kui ei hoiatata enne iga töö algust, siis tehakse seda vähemalt õppeaasta alguses. Õpetajad leiavad, et nii on petturluse avastamisel vähem vastu vaidlemist õpilase poolt ning see aitab petturlust ennetada.

Kuigi nutitelefonid on tööde ajal rangelt keelatud, ei paista õpetajad hoolivalt õpikutest ja muudest õppematerjalidest, mis õpilaste laudadele on jäänud, niikaua kuni need suletud on.

Aga noh minu põhimõte tõesti ei ole, et ma tean, et mõned õpetajad ütlevad, et lauad peavad tühjad olema, et minu jaoks tundub see..et pigem peaks enne usaldama enne kui kohe hakata kahtlustama. /.../ (1)

Õpetaja sõnul ei peakski perfektses maailmas õpetaja õpilaste tööd vähemalt põhikoolis ja gümnaasiumis kontrollima, sest õpilane peaks õppima ja seda tööd tegema enda jaoks ning selle kaudu oma teadmisi näitama. Sellise põhjenduse tõttu ei käse õpetaja oma tunnis töö ajaks ka õpilaste laudu õpikutest ja muudest õppematerjalidest puhastada, sest nii näitab õpetaja enda usaldust õpilaste vastu.

Kooli juhtkonna poolt õpetajad abi ei otsi ning ühe õpetaja kogemus on näidanud, et seda sealt ka ei saa. Ainus viis, kuidas juhtkond akadeemilise petturlust ennetab, ongi sama reegel millega õpetajad õpilasi hoiatavad: petturluse tagajärjel hinne üks ja järgivastamise võimalus puudub. See reegel on pandud ka kooli hindamisjuhendisse sisse õpetajate endi soovil, kuigi kui see reegel sealt puuduks, rakendaksid õpetajad seda ikkagi. Enamus õpetajaid arvab, et kooli juhtkond ei saagi peale üldiste reeglite kehtestamise kuidagi petturlust ennetada, sellega saab tegeleda vaid õpetaja ise. Üks õpetaja väitis enda kogemusest, et petturluse teemal ei saa juhtkonnalt mitte mingit abi ning pigem juhtkond soodustab akadeemilist petturlust. Näitena tõi ta ühe juhtumi, kus õpilane jäi petturina õpetajale vahele, aga see õpilane läks juhtkonna juurde õigust nõudma ning tema tahtmine jäi lõpuks peale: juhtkonna poolt tuli otsus, et õpetaja on eksinud. Lisaks sellele leidsid mitu õpetajat, et paljud õpilased, kes käivad töid järele vastamas, tegelevad seal akadeemilise petturlusega. Nimelt on selles koolis süsteem, kus õpilased, kes on saanud töö tulemuseks ebarahuldava hinde, registreerivad end ning saavad siis kindlal ajal ning ruumis teha oma töö järgi. See süsteem on pandud juhtkonna poolt paika ning järgivastajatel on ka inimene juures, kes töid õpilastele kätte jagab ning kes peaks õpilastel silma peal hoidma. Kuna õpetajad on täheldanud tööde kontrollimisel petturluse jälgi, on mitmed õpetajad keeldunud selle süsteemiga kaasa minemast ning lasevad järeltöid teha peale tunde enda valvsa silma all.

/.../ Ja see on nüüd see pool mis tegelikult paljudele ei meeldi ja minule ka, ma ei lase enam enamusel õpilastel sinna minna, vaid ma lasen tal siia tulla, /.../ Et ee, noh ei taha küll ka kellegile näpuga ka nüüd näidata, aga seal on nagu näha siis, et ee kuna seal on palju neid koos erinevatest klassidest ja sõltub kes neil see valvur võibolla seal juures on, et ee mõni on võibolla rangem, mõni võibolla vähem, et ee sealt ma näen spikerdamisi küll. Ja seda me teame. (1)

/.../ Minu isiklikud kurvad kogemused on sellised, et kui neid kontrolltöid õppealajuhataja juures tehakse, siis seal on petmine kuidagi sagedasem. Ja selletõttu mina oma õpilasi sinna enam saatnud ei ole ja teevad tööd minu silma all. (6)

Sellegi poolest ei tunne õpetajad, et mingeid erilisi lisaregulatsioone oleks vaja paigaldada. Petturluse ennetamine ja avastamine on õpetajate arvates eelkõige aineõpetaja enda rida ning karistused ise on õpilastele sageli piisavad ennetusmeetodid. Kui õpilane teab, et tal järelevastamise võimalus petturlusega vahele jäädes puudub, siis on ka riskeerivaid õpilasi vähem. Vaid paar õpetajat tundsid, et kool peaks lisaregulatsioonide kaudu nutitelefonide kasutamist rohkem piirama.

3.2.2 Akadeemilise petturluse ennetamine töö läbiviimisel. Petturlust ennetavad õpetajad ka hindeliste tööde läbiviimisega. Esiteks tehakse tööd selliste ülesannete näol, kus õpilased peavad väljendama oma arvamust ning mõtteid seotud temaga. Üks õpetaja võttis selliste tööde ülesanded kokku kolme sõnaga: analüüsi, põhjenda, võrdle. Kuigi see meetod paistab õpetajate seas toimivat, on seda palju keerulisem rakendada reaalinete õpetajatel, mille käigus on õpilastel vaja tõestada enda faktiteadmisi. Küll aga kasutab üks reaalinete õpetaja kontrolltöö puhul varianti, mille käigus õpilase teadmisi kontrollitakse suuliselt. Selline meetod minimeerib igasugused petturluse meetodid. Seda varianti õpetaja rakendab harva, kuna tegemist on aega nõudva meetodiga.

Nii reaalinete õpetajad kui ka teised kasutavad petturluse ennetamiseks täiesti uute tööde koostamist, aga kuna see on ajamahukas tegevus, satub aeg-ajalt õpilastele töid, mida on lähiminevikus kasutatud. Mõnikord kasutavad õpetajad mitu aastat vanu töid, kui puudub aeg uute tööde koostamiseks. See variant on nende sõnul parem, kui rakendada eelmisel aastal tehtud töid.

Õpetajad üritavad loovaid töid (esseed ja referaadid) pigem teha enda klassis, mitte anda neid kodus teha. Selle käigus saab ennetada plagiaarismi ohtu, kuna materjali kopeerimine internetist on sellisel moel raskendatud. Mitu õpetajat ei lase ühtegi hindelist tööd kodus teha, kuna esineb tendents, mille käigus õpilased teevad oma klassikaaslaste pealt maha.

/.../ Eriti kui ütleme, et on näiteks kirjandite kirjutamine ja kui see on loovtöö tegemine, et kas need on nüüd päris enda mõtted või mitte, aga ma olen seda vältinud sellega, et ma võimalikult üritan tööd klassiruumis teha, siis ma olen kindel, et see on isetehtud töö. (6)

Õpilasi üritatakse heidutada ka hindelise töö ajal õpilaste jälgimisega, mida on rakendanud oma karjääri jooksul kõik intervjuueeritud õpetajad. Õpetaja, kelle sõnul leidub tema tunnis akadeemilist petturlust harva, on selle üheks suureks faktoriks see, et ta kõnnib klassis sageli ringi ning jälgib õpilasi aktiivselt töö ajal. Isegi kui mõnel õpilasel on spikker valmis tehtud, näeb ta õpetaja aktiivsusest, et seda ei ole mõtet kasutada.

3.2.3 Akadeemilise petturluse ennetamine aine õpetamisega. Õpetajad üritavad aine õpetamise käigus juba eos akadeemilist petturlust ennetada. Ainet püütakse võimalikult meisterlikult õpetada ning soovitakse luua keskkond, kus petturluse jaoks ruumi ei ole. Plagiaatide ennetamiseks õpetatakse õpilastele viitamist ja tsiteerimist ning erinevatest allikates informatsiooni otsimist.

/.../ Aga muidugi on ka töid, mingid referaadid ja asjad mis, mis on juba siuke koht, kus tuleb neile [õpilastele] juba õpetada viitamist ja teiste tööde tsiteerimist. (2)

Ühe õpetaja arvates ei usu õpilased, et õpetajatel on erinevate otsingumootorite põhjal suhteliselt kerge avastada plagiaate. Selleks näitas see õpetaja tunnis kõikidele õpilastele näite töö puhul, kui lihtne plagiaadi avastamine õpetaja jaoks oli. Peale sellist teguviisi pani ta tähele õpilaste tööde seas plagiaadi juhtumite arvu langust. Võõrkeele õpetaja sõnul on plagiaati väga kerge avastada, kuna see on näha õpilase keelekasutusest ning selles osas on ta õpilasi ka teavitanud ning plagiaati avastab ta harva.

Üks õpetaja oli tulnud lagedale meetodiga, millega ta on vähendanud akadeemilise petturlus esinemist enda aines märgatavalt. Kui muidu on koolis järgivastamise võimaluseks kümme päeva, siis tema on teinud selles suhtes mööndusi ning lubab õpilastel ka palju hiljem tulla järgivastama.

/.../ Pärast seda, kui ma tegin siis sellise eeh, ümberkorralduse, et ee kui õpilane tööd õigeks ajaks tööd ära esitanud ei ole, võib ta seda hiljem esitada. Ta võib alati nõu küsida, abi küsida, olen ma näinud, et petturlust on jäänud vähemaks. (6)

Selle meetodi toimimist põhjendab ta sellega, et õpilastel on sageli koormus väga suur ning sellise ajalise piirangu tõttu kasvab neil pinged ning kaldutakse rohkem petturlusele.

Esines ka arvamust, kus leiti, et akadeemiline petturlus ei olegi selles kooliastmes probleemiks, pigem on see probleem kõrgkoolis. Isegi kui mõni õpilane saab vahest mõne

fakti kusagilt maha vaadatud, ei suuda ta enda seisu märkimisväärselt mõjutada. Akadeemilise petturluse teema tundub olevat pisut üles puhutud ning tegelikult ei ole probleem üldsegi nii hull. Petturlus ei saagi kujuneda suureks murekohaks, kui õpetaja arvestab õpilase töö mahuga ning tekitab enda aines olukorra, kus õpilastel polegi vaja petturiteks hakata.

3.3 Akadeemilise petturluse muutus ajas õpetajate vaatepunktist

Uurimisküsimuse näol üritati teada saada akadeemilise petturluse meetodite ja nii õpilaste kui õpetajate mentaliteedi muutustest aja jooksul. Keskenduti küsimustega ajale, kui õpetajad olid õpilaste nahas. Selle alla on loodud kaks alakategooriat:

- Akadeemilise petturluse meetodite muutus
- Akadeemilise petturluse käsitluse muutus

3.3.1 Akadeemilise petturluse meetodite muutus. Petturluse viisid on teatud õpetajate arvates tugevasti muutunud, teiste arvates aga pole mingit radikaalset muutust toimunud. Üksmeelel on õpetajad ühe muutuse juures: paberspikritelt on järk-järgult mindud üle nutitelefonide kasutusele, kuigi paberspikrid eksisteerivad ka tänastes klassiruumides. Eriliste meetoditena (mida nad tänapäeval oma õpilaste seas kohanud pole) tõid mõned õpetajad enda lapsepõlvest näidetena volditud paberspikrid, suka sisse pandud spikrid, seelikute kandmisega säärite peale kirjutatud spikrid ning pastakate rullide peale kriibitud abistavad faktid. Üks õpetaja tõi välja ka klassi ees vastamisel õpilasele etteütlemise kaasõpilaste poolt. Meenutati piletitega eksameid, mille käigus said õpilased üksteist abistada.

/.../ Minu ema on rääkinud ka kuidas toimusid et ee piletid olid laua peal, võttis oma pileti, vastas ja siis vaikselt [võttis] ka mingi teise pileti kaasa ja siis läks välja minnes teise pileti, andis siis kellegile, see tuli sisse, noo siuke vaikne uimane õppejõud, hakkas nagu võtma ja samal ajal pani selle pileti sinna ja võttiski selle mida ta jõudis ukse taga natuke ette valmistada. (1)

Õpetajate hinnangud petturluse meetodite arengule jagunevad põhiliselt kahte leeri. Ühed arvavad, et ei ole erilist vahet, kuidas keegi maha kirjutab ning see on kõik üks ja sama mahakirjutamine. Teiste arvates on petturluse minek nutitelefonidele pigem negatiivne nähtus. Selle põhjenduseks tuuakse jälle väide, et paberspikreid tehes kirjutavad lapsed materjali läbi ning nii omandavad ainet mingil määralgi. See on ainus petturluse viis, mille juures õpetajad leiavad midagi positiivset. Enne riigieksamit soovitas õpetaja kirjutada paberspikreid, aga ei

lubanud neid eksamite ajal kasutada. Veel ühe positiivse küljena tõid õpetajad välja spikriga kaasneva kindlustunde, kui see õpilasega töö ajal kaasas on, aga õpilane seda ikkagi realselt ei kasuta. Kindlustunde ja õppimise eesmärgil tegid spikreid õpetajad ka enda kooliajal.

Seoses interneti kättesaadavusega ning selles levivate spikerdamiste viiside õpetustega, küsis uurija õpetajatelt, kuidas nad selliste levinud õpetustega veebikeskkonnas kursis on. Mitte ükski õpetaja selle teemaga kursis ei olnud ning mitmed küsitletud ei oskaks seda ka enda huvides ära kasutada. Kaks õpetajat ei pidanud selle uurimist üldse vajalikuks.

3.3.2 Akadeemilise petturluse käsitluse muutus. Vaid üks õpetaja oli arvamusel, et akadeemilist petturlust eriti tema nooruspõlves ei esinenud. Ülejäänud õpetajate arvates esines seda koolis ning mõnel määral isegi rohkem kui täna. Arvati, et see on asi mis alati koolitöoga kaasas käib, aga räägiti ka seda, et minevikus esines seda rohkem, kuna Nõukogude ajal esines petturlust laiemalt erinevatel ühiskonna tasanditel.

Ma arvan, et aeg oli ilmselt selline, et seda petturlust toimus töökohtadel, ühiskonnas, toimus ka koolis /.../ (1)

Akadeemilise petturluse vähenemise põhjuses nägid mõned õpetajad õpilase mentaliteedi muutust. Selle all mõtlesid õpetajad laiskuse kasvu õpilaste seas, aga ka häbitunde levikut. Ühe õpetaja sõnul oli tema kooliajal klassis ühine mure mingisuguse kontrolltöoga, petturlusega tegelemine ei olnud ühe-kahe õpilase probleem. Leiti ka seda, et õpilased on ausamateks muutunud kui minevikus, kuigi ühe õpetaja arvates võib see olla petlik, kuna õpilasena olles teati alati, kes ja millal spikerdab, õpetajana see teadmine puudub. Õpetajad leidsid, et akadeemilise petturluse probleem on tänapäeval palju aktuaalsem, kui see oli nende kooliajal.

Mitmed õpetajad tunnistasid, et on tegelenud ise õpilasena petturlusega, kaks õpetajat on seda teinud ka ülikooli tasandil. Meetoditena olid praeguste õpetajate poolt tollel ajal kasutusel paberspikrid ning vahest üritati ka õpikust maha vaadata. Ühe õpetaja arvates sõltus petturluse esinemine täpselt samamoodi nagu tänapäeval: see sõltus õpetajast. Mõne õpetaja tunnis oli see võimalik, teise tunnis mitte. Õpetajad meenutasid, et nende kooliajal käisid õpetajad rohkem klassis hindelise töö ajal ringi. Vanemate kooli kutsumist esines palju rohkem kui tänapäeval. Kuigi karistus on üldjuhul õpetajate kooliajal sama (ebarahuldav hinne ning järgivastamise võimalust puudus), siis peeti järgivastamise võimaluse puudumisest tollel ajal rangemini kinni.

./../ No minu ajal oli küll vist nii, et kui ikka mitu korda vahele jäid, siis oli õppealajuhataja juurde minek. Ja siis ei olnud mitte nii, et õppealajuhataja rääkis, vaid selliste suurte probleemide tõttu mindi õppenõukogu ette. Vot see oli õudne! Mina küll muidugi seal käinud ei ole, aga aga ma olen noh kuulnud ja kujutad sa pilti, kus niisugused tõsised näod istuvad nii ja siis pead minema seal ja ütleva miks sa nii teed. Vot seda ei tahetud. ./../ (5)

Leiti, et õpetajad olid siis üleüldse rangemad ning sageli suhtusid petturlusega vahele jäänud õpilastesse halvasti ka edaspidises õppetöös. Tänapäeva õpetajate sõnul oli üheks heidutusviisiks õppenõukogu, mida nende kooliajal paljud õpilased pelgasid.

4. Arutelu

Käesoleva töö eesmärgiks on uurida gümnaasiumiõpetajate arusaamu akadeemilisest petturlusest ning selle ennetamisest. Töö eesmärgist lähtuvalt püstitati kolm uurimisküsimust. Antud peatükis tuuakse välja järeldused uurimisküsimuste kaupa ning arutlus uurimuse piirangute ja rakendamisevõimaluste üle.

4.1 Kuidas kirjeldavad gümnaasiumiõpetajad akadeemilise petturluse ilmnemist gümnaasiumis?

Uurimuses selgus, et kõik õpetajad on kokku puutunud akadeemilise petturlusega ning kõik olid selle mõistega tuttavad. Petturluse meetoditest olid õpetajad põhiliselt kokku puutunud paberspikritega, nutitelefonidega ja plagiarismiga koduste tööde puhul. Kuigi mitmed uurimused väidavad, et akadeemiline petturlus on kasvav ning laialt levinud probleem (MacLeod, 2014; Rowland, 2007), ei ole sellisel üksmeelel küsitletud õpetajad. Laiemas pildis ei julgenud õpetajad üldistusi teha ning kindlaid mõtteid said nad tuua vaid enda klassiruumis toimuva kohta.

Enamus õpetajaid tegelevad aktiivselt õpilaste jälgimisega ning on kindlad sekkuma, kui näevad midagi kahtlast. Erinevad uurimused on leidnud, et õpilaste jälgimine tööde ajal on igati vajalik ning petturlust pärssiv tegevus (Eisenberg, 2004; Hutton, 2006; McCabe, et al., 2001; Talts & Kivisild 2008). Õpilaste jälgimine tööde ajal kindlustab seda, et moraalselt mõjutatavad õpilased ei hakkaks spikerdama, kui näevad teisi enda ümber seda tegemas (Burrus, et al., 2007; McCabe, 2005; O' Rourke, et al., 2010). Käesoleva uurimuse käigus tuli välja, et üks õpetajatest nimetab petturlust varguseks. Sarnast meetodit soovitas kasutada

Cromwell (2006), kuna tugevam sõnavara avaldab õpilastele rohkem mõju. Karistused on kõigil õpetajatel ühesugused: töö hinne on üks ning järgivastamise võimalus puudub.

Uurimustest järeldub plagiaarismi leviku kasv õpilaste seas ning kuidas see on üks suuremaid petturlusega seotud probleeme õpetajate jaoks (Hunt, 2002; McCabe et al., 2001). Küsitletud õpetajad on sellega hakkama saanud kahte moodi: loovaid töid sooritatakse klassis ning kuna õpilaste tööd on väga läbinähtavad, ei ole vähemalt plagiaarismi avastamine suureks probleemiks. Petturluse kahtlusel või selle avastamisel kohkuvad õpilased sageli ära ning ainult mõnel õpetaja puhul esineb vastu vaidlemist.

Kõik uuritavad arvasid, et õpilaste eesmärgiks petturluse rakendamisel on vähese vaevaga parema hinde saamine. Lisaks sellele töid mitmed õpetajad välja vanemate poolse surve, laiskuse, ajanappuse, mugavust, rumaluse ning sihi puudumise. Sarnastele järeldustele hinde saamises, vanemate poolses surves ning ajanappuses jõudsid ka mitmed uurijad (Bouville, 2008; Murdock & Anderman, 2006; Talts & Kivisild, 2008). Samuti keskkooli õpetajate seas viidud uurimuse käigus leidsid õpetajad, et vanemate poolne surve on üks kindlatest põhjustest, mis panevad õpilast spikerdama (Rowland, 2007). Lisaks leidsid mitmed õpetajad, et põhjus võib asuda ka hindamissüsteemis, mida järeldas ka Wilkinson (2009). Õpetajad arvasid ka seda, et on kindlad õpilased kes on harjunud spikerdama ja teevad seda ka edaspidi ning on õpilased, kes ei tegele petturlusega ning ei hakkagi seda tegema. Samale tulemusele jõuti ka ühes uurimuses, kus järeldati, et kindlate moraalse väärtustega õpilased ei lase end mõjutada ning jäävad ausateks (O'Rourke, et al., 2010).

Ükski õpetaja ei väitnud, et gümnaasiumi raames võltsiks õpilase hindeid enda pärast. Seda tehakse vaid harva põhikooli õpilastega, et säästa nii ennat kui ka õpilast suvetööst. Üldiselt üritavad kõik õpetajad olla motiveerivad ning nähes õpilase pingutust, pannakse talle positiivsem hinne isegi siis, kui hindamisjuhend seda ette ei näe.

4.2 Milliseid tegevusi tehakse selleks, et akadeemilist petturlust ennetada?

Päris mitmed uurimused jõudsid järeldusele, et akadeemilise petturluse ennetamiseks oleks vaja õpilastele korralikult selgeks teha, missugused meetodid kuuluvad akadeemilise petturluse alla ning miks nende kasutamine toob negatiivseid tagajärgi (McCabe, 2005; Olt, 2002; Thomas & Sassi, 2011). Küsitletud õpetajad piirdusid reeglite kordamisega enne tööd või õppeaasta algul. Kooli juhtkonna poolt õpetajad abi polnud petturluse teemal saanud ja pigem tulid välja negatiivsed ilmingud, kus juhtkond oli oma tegevusega petturlust soodustanud. Sarnasele järeldusele, kus õppejõud tundsid, et pole piisavalt juhtkonna poolt toetatud, jõudis ka MacLeod (2014). Sellest hoolimata arvasid enamus uuritavatest, et kooli

juhtkond ei saagi midagi märkimisväärset petturluse pärssimiseks ära teha, kuna sellega saab tegeleda vaid õpetaja ise. Samuti leiti, et karistused ise osutuvad sageli piisavaks heidutuseks, kui õpetajad karistustest kinni peavad. Sarnasele järeldusele karistuse mõjul petturluse osas jõudis värskeid üliõpilasi uurides ka Kessler (2003).

Õpetajad ennetavad juba tööde läbiviimisel petturlust. Kasutatakse ülesandeid, mille käigus peavad õpilased väljendama oma arvamust ja põhjendama seda. Kasutatakse ka analüüsivaid ning võrdlevaid töid. Mitmed uurimused kiidavad sellised meetodid petturluse ennetamisel heaks. Sellist käitumist kirjeldab täpselt Hunt (2002): petturlus sunnib õpetajaid looma loovamaid ülesandeid. Sarnasele järeldusele jõudsid ka Beauchamp ja Murdock (2008, lk 141-146) ning Olt (2002). Õpetajad kasutavad petturluse ennetamiseks uusi teste ning kui selleks aega ei jää, kasutatakse mitu aastat vanu töid, aga üritatakse vältida eelmise aastate tööde kasutamist. Sama soovivad teha ka Beauchamp ja Murdock (2008, lk 141-146). Lisaks eelnevatele meetoditele, üritavad õpetajad luua enda aines keskkonda, kus petturlust pole vaja kasutada. Plagiaatide ennetamiseks õpetatakse õpilasi viitama ja tsiteerima. Viitamist tähtsustavad nii Hunt (2002) kui Cromwell (2006).

Uurimusest selgus õpetajate seas kõlanud arvamus, et akadeemilise petturluse probleem ei ole gümnaasiumis nii suur ning teema on pisut liiga suureks aetud. Leiti, et probleemiks on see pigem kõrgkoolis. See arvamus on äärmiselt vasturääkiv mitmete uurimustega, mis järeldavad, et petturluse probleem on eriti levinud gümnaasiumis (Anderman & Midgley, 2004; Conradson & Hernández-Ramos, 2004; Jensen, et al., 2001; Kessler, 2003; McCabe, et al., 2001; Rowland, 2007).

4.3 Kuidas on akadeemiline petturlus ajaga muutunud õpetaja vaatepunktist?

Õpetajad olid ühisel arvamusel petturluse meetodite muutuse osas. Nimelt on järk-järgult mindud paberspikrilt üle nutitelefoni kasutusele spikerdamisel. Mõned õpetajad näevad seda negatiivsema meetodina kui paberspikrit, kuna paberspikrit pidi õpilane tegema ning selle kirjutamisel töötati aine mingil määralgi läbi. Kuigi ükski käsitletud uurimus ei räägi otse nutitelefoni kasutamist petturluses, on mitu uurimust jõudnud järeldusele, et petturluse meetodid mis kasutavad tehnoloogilisi lahendusi, on aja möödudes järjest rohkem levinud (Conradson & Hernández-Ramos, 2004; McCabe, et al., 2001; Piascik & Brazeau, 2010).

Üldiselt leiti, et õpilased on muutunud ausamateks ning häbitunne on õpilaste seas rohkem levinud. Jällegi on see äärmiselt vastuoluline järeldus eelnevate tulemustega, mis töid välja keskkooli tasemel levinud petturluse. Samas olid kõik õpetajad ühel meelel, et akadeemiline petturlus on palju aktuaalsem, kui nende enda kooliajal.

Akadeemiline petturlus on aja möödudes muutunud laialdasemaks, aga samas ka aktuaalsemaks probleemiks. Uurimuse käigus kattusid mitmed õpetajate vaatepunktid eelnevalt tehtud uurimuste järeldustega. Vaid ühe koha peal tulemused täielikult vastandusid ning selleks oli akadeemilise probleemi levik keskkoolis. Enamus küsitletud õpetajaid ei näinud seda enda koolis suure probleemina ning see võib olla tõesti nii. Mitmed soovitatud meetodid akadeemilise petturluse pärssimiseks olid õpetajate poolt kasutusel, samas on veel arenguruumi, et akadeemiline petturlus jääks vaid mineviku probleemiks.

4.4 Töö kitsaskohad ja tulemuste rakendamine

Töö kitsaskohaks on uurija vähene kogemus kvalitatiivse uurimismeetodiga, intervjuerimisel oleks kindlasti andnud küsimusi parandada ning täpsustada. Samuti oleks võinud valimisse kaasata erinevate koolide õpetajad – kuna koolikultuurid on erinevad ja see oleks võinud võibolla anda rikkalikuma pildi erinevatest praktikatest.

Tulemuste üldistamiseks tuleks läbi viia sarnane uurimus laiemas korras ning võibolla kvantitatiivse uurimismeetodiga. Käesolevad uurimistulemused annavad infot õpetajate arusaamadest akadeemilisest petturlusest ning sellest võib abi olla tulevastele uurimustele. Samas on võimalik töös kaasatud varasematest uurimuste tulemustest abi saada petturluse vähendamiseks akadeemilistes asutustes.

Tänuõnad

Sooviksin tänada kõiki õpetajaid, kes võtsid vaevaks osaleda selles uurimuses ning gümnaasiumi õppealajuhatajat, kes aitas teavitada neid õpetajaid minu uurimusest.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Kasutatud kirjandus

Anderman, E. M., Griesinger, T., & Westerfield, G. (1998). Motivation and Cheating During Early Adolescence. *Journal of Educational Psychology*, 90(1), 84-93.

Anderman, E. M., & Midgley, C. (2004). Changes in self-reported academic cheating across the transition from middle school to high school. *Contemporary Educational Psychology*, 29(4), 499-517.

Beauchamp, A., & Murdock, T. B. (2008) Cheating. In E. M. Anderman, & L. H. Anderman (Eds.), *Psychology of Classroom Learning: An Encyclopedia, 1st Edition* (pp. 141-146).

Detroit: Macmillan Reference USA/Gale Cengage Learning.

Bouville, M. (2008). *Why is cheating wrong?*. Külastatud aadressil
<http://arxiv.org/abs/0803.1530>

Burrus, R. T., McGoldrick, K., & Schuhmann, P. W. (2007). Self-Reports of Student Cheating: Does a Definition of Cheating Matter?. *The Journal of Economic Education*, 38(1), 3-16.

Colnerud, G., & Rosander, M. (2009). Academic dishonesty, ethical norms and learning. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 34(5), 505-517.

Conradson, S., & Hernández-Ramos, P. (2004). Computers, The Internet, and Cheating Among Secondary School Students: Some Implications for Educators. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 9(9). Külastatud aadressil <http://pareonline.net/getvn.asp?v=9&n=9>

Cromwell, S. (2006). *What Can We Do to Curb Student Cheating?*. Külastatud aadressil
http://www.educationworld.com/a_admin/admin/admin375.shtml/

Eastman, J. K., Iyer, R., & Reiserwitz, T. H. (2008). The Impact Of Unethical Reasoning On Different Types Of Academic Dishonesty: An Exploratory Study. *Journal of College Teaching & Learning*, 5(12). Külastatud aadressil
<http://cluteinstitute.com/ojs/index.php/TLC/article/view/1211/1195>

Eisenberg, J. (2004). To Cheat or not to cheat: Effects of moral perspective and situational variables on students' attitudes. *Journal of Moral Education*, 33(2).

Hunt, R. (2002). *Four Reasons to be Happy about Internet Plagiarism*. Külastatud aadressil
<http://www.stthomasu.ca/~hunt/4reasons.htm>

- Hutton, P. (2006). Understanding Student Cheating and What Educators can do About it. *College Teaching*, 54(1).
- Jansen, L. A., Arnett, J. J., Feldman, S. S., & Cauffman, E. (2001). It's Wrong, But Everybody Does It: Academic Dishonesty among High School and College Students. *Contemporary Educational Psychology*, 27, 209-228.
- Jones, L. R. (2001). *Academic Integrity & Academic Dishonesty: A Handbook About Cheating & Plagiarism*. Külastatud aadressil
<http://www.fit.edu/current/documents/plagiarism.pdf>
- Kessler, K. (2003). Helping High School Students Understand Academic Integrity. *The English Journal*, 92(6), 57-63.
- Ligi, K. (2014). *Akadeemilise ebaaususe mitmedimensionaalsus*. Publitseerimata seminaritöö. Tartu Ülikool.
- Ligi, M. (2011). *Eesti ja Soome põhikooli 9. klassi õpilaste suhtumine spikerdamisse*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.
- MacLeo, P. D. (2014). *An Exploration of Faculty Attitudes Toward Student Academic Dishonesty in Selected Canadian Universities*. Külastatud aadressil
<http://hdl.handle.net/11023/1370>
- Magnus, J. R., Polterovich, V. M., Danilov, D. L., & Savvateev, A. V. (2002). Tolerance of Cheating: An Analysis across Countries. *The Journal of Economic Education*, 33(2), 125-135.
- McCabe, D. L. (2005). It Takes a Village: Academic Dishonesty & Educational Opportunity. *Liberal education*, 91(3), 26-31.
- McCabe, D. L., Treviño, L. K., & Butterfield, K. D. (2001). Cheating in Academic Institutions: A Decade of Research. *Ethics & Behavior*, 11(3), 219-232.
- Molnar, K. K. (2015). Students' Perceptions of Academic Dishonesty: A Nine-Year Study from 2005 to 2013. *Journal of Academic Ethics*, 13(2), 135-150.
- Murdock, T. B., & Anderman, E. M. (2006). Motivational Perspectives on Student Cheating: Toward an Integrated Model of Academic Dishonesty. *Educational Psychologist*, 41(3), 129-145.

- Olt, M. R. (2002). Ethics and Distance Education: Strategies for Minimizing Academic Dishonesty in Online Assessment. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 5(3).
Külastatud aadressil <http://distance.westga.edu/~distance/ojdla/fall53/olt53.pdf>
- O'Rourke, J., Barnes, J., Deaton, A., Fulks, K., Ryan, K., & Rettinger, D. A. (2010). Imitation Is the Sincerest For of Cheating: The Influence of Direct Knowledge and Attitudes on Academic Dishonesty. *Ethics & Behavior*, 20(1), 47-64.
- Orosz, G., Tóth-Király, I., Bóthe, B., Kusztor, A., Kovács, Z. Ü., & Jánvári, M. (2015). Teacher enthusiasm: a potential cure of academic cheating. *Frontiers in Psychology*, 6, 1-12.
Külastatud aadressil
<http://eds.b.ebscohost.com.ezproxy.utlib.ee/eds/detail/detail?sid=7715eff8-543d-423b-8e99-7a785f806283%40sessionmgr113&vid=0&hid=108&bdata=JnNpdGU9ZWRzLWxpdmU%3d#AN=102383979&db=a9h>
- Piascik, P., & Brazeau, G. A. (2010). Promoting a Culture of Academic Integrity. *The American Journal of Pharmaceutical Education*, 74(6), 113. Külastatud aadressil
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2933022/>
- Raudmäe, M. (2015). *Üliõpilaste arusaamad akadeemilisest petturlusest, selle põhjustest ja vähendamise võimalustest*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.
- Rowland, A. M. (2007). *Descriptive Analysis of Georgia High School Teachers' Perceptions of Academic Dishonesty*. Külastatud aadressil:
<http://digitalcommons.georgiasouthern.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1215&context=etd>
- Stephens, J. M. (2008). Cheating. In N. J. Salkind, & K. Rasmussen (Eds.), *Encyclopedia of Educational Psychology* (pp. 166-171). California: SAGE Publications, Inc.
- Talts, L., & Kivisild, K. (2008). Akadeemiline Petturlus. *Haridus*, 1(2), 46-47.
- Thomas, E. E., & Sassi, K. (2011). An Ethical Dilemma: Talking about Plagiarism and Academic Integrity in the Digital Age. *English Journal*, 100(6), 47-53.
- Wilkinson, J. (2009). Staff and Student Perceptions of Plagiarism and Cheating. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 20(2), 98-105.
- Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Külastatud aadressil <http://erb.nlib.ee/?kid=30614260>

Lisa 1

Intervjuu küsimustik

A) Õpetajate arusaamad akadeemilisest petturlusest

1. Mis ainet te hetkel õpetate või olete õpetanud ning mitu aastat olete õpetaja ametit praktiseerinud?
2. Millised on emotsioonid või mõtted mis tulevad teile pähe mõistega akadeemiline petturlus?
3. Missugused tegevused kuuluvad teie arvates akadeemilise petturluse alla?
4. On väidetud, et akadeemilisel petturlusel õpilaste seas võib olla ka positiivseid külgi. Millised need teie arvates olla võiksid?
5. Kui sageli puutute kokku enda aines/ainetes akadeemilise petturlusega? (nii klassis kui kodus töid parandades)
6. Millistes ainetes teie arvates kõige rohkem akadeemilise petturlusega tegeletakse ja miks?
7. Mis on teie arvates põhilised faktorid mis panevad õpilast spikerdama?
8. Tuginedes teie enda kogemustele, milline on seos õpilase istekohal klassis ja tema tahtel tegeleda petturlusega?
9. Tuginedes jällegi teie enda kogemustele, milline on seos õpilase hinde ja petturluse esinemise vahel?
10. Milline või kui suur on teie arvates akadeemilise petturluse probleem teie koolis? Millised oleks teie arvates regulatsioonid, mida võiks kool vastavate juhtumite ilmnemisel (petturluse) kasutusele võtta?
11. Millised on teie arvates kõige tõsisemad/karmimad petturluse juhtumid ning milliseid meetodid on teie jaoks tühisemad?
12. Mida arvate väitest, et akadeemilist petturlust soodustab tugevalt Eesti hindamissüsteem?

13. Kui levinud on teie arvates akadeemiline petturlus Eestis ning kuidas on selle probleemiga tegeletud riiklikul tasandil?

B) Õpetajate võitlus akadeemilise petturlusega ja selle ennetamine

14. Kuidas te klassis reageerite kui avastate õpilase enda aines spikerdamas?

15. Milliste meetoditega on õpilased teile vahele jäänud? Kas on leidunud ka eriti leidlikke pettureid, kes on oma trikkidega teile hästi meelde jäänud?

16. Kuidas reageerivad tavaliselt õpilased, kui nad on teile pettusega vahele jäänud?

17. Kui paljud muutuvad petturlusega vahele jäänud õpilased ausateks õppuriteks, või üritab mingi osa neist ikkagi ebaausal teel läbi lüüa?

18. Kuidas käitute edaspidi vahele jäänud õpilastega? (jälgimine tööde ajal, tähelepanu tunnis)

19. Kui kindlameelselt te sekkute kui kahtlustate kedagi klassis spikerdamas?

20. Kui sageli osutub petturluses kahtlustatav õpilane (keda te kontrollida kavatsete) hoopis süütuks?

21. Kui sageli avastate õpilaste töid kontrollides petturluse jälgi ning milline on teie teguviis selle avastamise korral?

22. Kui lasete õpilastel iseseisvalt kodus töid kirjutada, siis kuidas te kontrollite neid plagiarismi järgi (programmid näiteks)? Kui ei, siis millised oleks teie arvates parimad vahendid selleks?

23. Millised on teie meetodid klassis akadeemilise petturluse ennetamiseks?

24. Kuidas tegeleb kooli juhtkond petturluse ennetamisega?

25. Milliste juhtumite korral olete pöördunud oma kooli juhtkonna või oma kolleegide poole?

26. Kuidas hindate enda võimet avastada ning ennetada spikerdamiste ja plagiarismi juhtumeid? Kui paljud pääsevad teie arvates ilma karistuseta?

C) Akadeemilise petturluse muutus läbi aja

27. Millised olid ja kuidas on muutunud õpilaste petturluse meetodid teie kooliajaga võrreldes?

28. Kuidas käsitleti teie kooliajal akadeemilist petturlust ning kui aktuaalne oli see teema ühiskonnas?

29. Millised olid siis õpetajate ennetus meetodid või karistused, kui mõni õpilane jäi vahele näiteks spikerdamisega? Kuidas on karistused muutunud ning kuidas hindate neid muutusi?

30. Kuidas on teie arvates muutunud õpilaste mentaliteet läbi aja petturluse suhtes?

31. Elame nutiajastul. Põhiliselt igal gümnaasiumiõpilasel kui ka põhikooliõpilasel on taskus nutiseade. Kui suureks peavaluks on need muutunud teile, kui mõtleme selle all akadeemilist petturlust?

32. Kuidas olete sellega harjunud ning kuidas olete muutnud enda ennetusviise?

33. Kuidas hindate üldiselt tehnoloogia arengut ja õpilaste leidlikkust seda ära kasutada, või on hoopis õpetaja see, kes saab sellest rohkem kasu ning seda näiteks plagiarismi avastamisel ära kasutada?

34. Internet on praktiliselt kõigile kättesaadav. Kui paarkümmend aastat tagasi käidi raamatukogus, siis nüüd eelistavad õpilased näiteks oma esseede jaoks materjali internetist otsida. Mõned neist kalduvad plagiarism poole. Oli küll juttu meetoditest selle avastamiseks, aga kuidas saaks sellist teguviisi ennetada?

35. Internet on täis erinevaid videosi ja muid veebisaite, mis õpetavad õpilastele kavalaid viise spikerdamiseks ning kuidas pääseda puhtalt. Kuidas te nendega kursis olete ning kuidas saaks õpetaja neid enda huvides ära kasutada?

D) Õpetamine ja akadeemiline petturlus

36. Kui sageli olete pidanud tegemist tegema õpilaste vanematega akadeemilise petturluse tõttu? Kuidas ja millistel põhjustel on need kujunenud?

37. Millist mõju avaldab teile see, kui mõni õpilane teie aines on otsustanud minna ebaausat teed?

38. Milline peaks olema üks olukord, kus te näete kedagi klassis spikerdamas või avastate plagiiaadi töid kontrollides, et otsustate seda ignoreerida? Kui sellist variant teie puhul ei eksisteeri, siis mis võiks olla sellise teguviisi ajendiks mõne teise õpetaja puhul?

39. Mida arvate sellest, kui näiteks avastate õpilase spikerdamast ning esialgu annate talle vaid hoiatuse? Kui efektiivne võiks selline ennetusviis olla?

40. Kui suur on see surve või ootus mida tunnete sellest, et teie aines saaksid õpilased võimalikult kõrged tulemused? Sellega seoses, mida arvate sellest, kui mõni õpetaja otsustab ise akadeemilise petturluse kasuks ning muudab õpilaste hindeid positiivsemaks, et parandada enda näitajaid?

41. Kui sageli on tekkinud olukordi, kus olete õpilasele halastanud ja pannud talle parema hinde, kuigi ülejäänud hinded koondhinde puhul või lihtsalt üksiku töö tulemus seda välja ei anna? Mis on olnud või võiks olla selle ajendiks?

42. Kui mõni noorem, vähese kogemusega kolleeg paluks teilt nõu, kuidas akadeemilise petturlusega tegeleda, milliseid näpunäiteid te talle annaksite?

Lisa 2

Näide prooviintervjuust

I: Okei. Nii! Siis, kuidas te klassis reageerite, no milline on see tavaline reaktsioon, kui avastate õpilase enda aines spikerdamas?

T1: Esimene on hoiatus. Noh sellesmõttes et ma ikka ütlen, et: Janar, ole kena, tee ise tööd! Või kui ta tõesti peaks, ma pole küll ammu kellegil spikrit füüsiliselt näinud, peaks ma nägema siis ma kindlasti võtan ta lihtsalt ära ja noh sellest piisab vast esimesest korrast. Aga teistkorda ma enam hoiatusi ei tee nii et..

I: Okei.

T1: Siis ma võtan töö ära!

I: Selge. Milliste meetoditega on õpilased teile vahele jäänud? Mis on siis võibolla kõige levinumad meetodid?

T1: Noh pigem ongi see kui võibolla noh tahaks mõnd sõpra aidata et natukene vaadatakse kõrvalt kellegi töö sisse või näidatakse näpuga vastusevariandid et võibolla see võiks olla või see. Kes hädas on siis üritab pilguga et "no aita mind nüüd natukene" et siis tavaliselt tuleb nagu öelda et "ole hea tee oma tööd nagu ise". Ja no mida ma olen veel aegajalt näinud on võibolla mõne kuskil põhikoolis töövihiku tagakaanel on võibolla mõni sõna kirjutatud võibolla, sellest ei ole ju mitte tolku ka kasu (naerab). Mis ta siin üksiku sõna on kribinud...et noh siukest asja ma olen nagu tähele pand, aga ma pole paberispikreid võibolla aastakümneid näinud.

I: See vist käis enne juba läbi ka, aga kas on leidunud selliseid erilikke....eriti leidlikke pettureid kes on oma trikkidega teile hästi meelde jäänud?

T1: No ma ei tea, ise ma pole näinud, aga ma olen kuulnud küll neid mobiilitöid et kus siis pildistatakse, noh ja saadetakse paralleelklassile mis just ära oli ja järgmine tund tuleb sama klass ja siis juba töö on ette ära näha ja et ma ei tea kuidas nad küll toimuvad, aga et no ju siis mõnes aines ka annab seda kuidagi pildistada, ma ei oska öelda, neid ma olen kuulnud küll kuidas need jooksevad..siis järgmisel päeval on kellegil töö ja siis hea sõber paralleelklassist teeb-pildistab töö ja saadab aga no...et ee jah, neid ma olen kuulnud.

Lisa 3

Väljavõte uurijapäevikust

30.03 Esimene intervjuu tehtud. Intervjuu läks üllatavalt hästi, olin arvestanud poole tunniga aga tuli hoopis üle neljakümne minuti. Intervjuu toimus õpetaja enda klassiruumis, mis oli rahulik koht intervjuu läbiviimiseks. Vahepeal häiris natuke koolikell, mis mängis muusikalist pala. Õpetaja oli väga avatud ning rääkis palju. Intervjuu ajal kontrollisin sageli, et kas telefon ikka lindistab, kuna polnud varem telefoniga nii pikalt midagi lindistanud. Hiljem helifaili kiirelt kuulates, oli kogu vestlus arusaadavalt olemas. Kuigi tegemist oli niinimetatud prooviintervjuuga, kasutan ma seda kindlasti enda uurimuses, kuna intervjuu õnnestus ja vastas minu ootustele.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina _____ Ivo Mattus _____

(autori nimi)

(sünnikuupäev: _____ 03.08.1994 _____)

annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

_____ Gümnaasiumiõpetajate arusaamad akadeemilisest petturlusest ja selle ennetamisest

(lõputöö pealkiri)

mille juhendaja on _____ Marvi Remmik _____

(juhendaja nimi)

reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus ___17.05.2016___ (kuupäev)